

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.05.2015, sp. zn. 30 Cdo 366/2015, ECLI:CZ:NS:2015:30.CDO.366.2015.1

Číslo: 6/2016

Právní věta: Zřizovatel státní příspěvkové organizace je oprávněn domáhat se určení neplatnosti smlouvy, kterou příspěvková organizace uzavřela bez jeho schválení vyžadovaného podle § 12 odst. 6 zákona č. 219/2000 Sb. (ve znění pozdějších předpisů).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 20.05.2015

Spisová značka: 30 Cdo 366/2015

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Neplatnost právního úkonu, Žaloba určovací

Předpisy: § 12 odst. 6 předpisu č. 219/2000Sb.
§ 80 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 8. 2014, sp. zn. 13 Co 83/2014, jakož i rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 17. 10. 2013, sp. zn. 38 C 120/2013, a věc vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 4 k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. O b v o d n í s o u d pro Prahu 4 rozsudkem ze dne 17. 10. 2013, č. j. 38 C 120/2013-72, zamítl žaloby, jimiž se žalobkyně domáhala určení, že:

„(...) kupní smlouva uzavřená mezi žalovanou 1 a žalovanou 3 nahrazením projevu vůle žalované 3 nálezem Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, vydaným dnem 15. 01. 2013, ve věci RSP 1794/12, je od počátku neplatná“ (výrok I.);

„ Kupní smlouva mezi žalovanou 2 a žalovanou 3 nahrazením projevu vůle žalované 3 k uzavření kupní smlouvy nálezem Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, vydaným dne 15. 01. 2013, ve věci SRP 1794/12, je od počátku neplatná“ (výrok II.);

„(...) budoucí smlouva podepsaná dne 30. 12. 2009 mezi žalovanou 1, žalovanou 2 a žalovanou 3 je od počátku neplatná.“

2. Výroky IV. až VI. pak soud prvního stupně rozhodl o náhradě nákladů řízení.

3. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobkyně není k podání určovací žaloby věcně legitimována a nesvědčí jí ani naléhavý právní zájem na podaných žalobách. Žalobkyně totiž účastnicí předmětných smluv není, nepřísluší jí ani hospodaření s majetkem, který je předmětem uvedených smluv, a žalobkyni z budoucí smlouvy a kupních smluv neplynou žádná práva ani povinnosti; sporné právní vztahy se jí proto nedotýkají. Dále nalézací soud vyložil, že ačkoliv organizace vzniklé ve smyslu § 54 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, nevlastní majetek (ten je ve vlastnictví státu), přesto jsou výslovně vybaveny oprávněním činit úkony ve věcech týkajících se majetku státu, s nímž přísluší těmto organizacím hospodařit, a jsou opatřeny způsobilostí být v těchto věcech účastníky řízení před soudy a samostatně jednat před soudy. Z toho vyplývá, že v řízení o nároku, jímž je zpochybňována platnost předmětných smluv, nemůže být aktivně legitimována žalobkyně, neboť jí nepřísluší právo hospodaření s majetkem, který je předmětem uvedených smluv.

4. K odvolání žalobkyně M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 6. 8. 2014, č. j. 13 Co 83/2014-147, potvrdil dle § 219 o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správné rozhodnutí. Odvolací soud se ztotožnil s právním posouzením věci soudem prvního stupně a nad rozsah toho uvedl, že v daném případě je žaloba na určení zcela nevyhovujícím prostředkem pro prosazení zájmů žalobkyně. V řízení bylo prokázáno, že Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky vydal dne 15. 1. 2013 rozhodčí nález sp. zn. Rsp 1794/12, nabytím jehož právní moci došlo mezi žalovanými 1) a 2) na straně jedné a žalovaným 3) na straně druhé k uzavření kupních smluv (jejichž neplatnosti se nyní dovolává žalobkyně), čímž byl nahrazen projev vůle žalovaného 3) k uzavření těchto smluv. V uvedeném rozhodčím řízení byly jako předběžné otázky řešeny všechny námitky, které nyní žalobkyně uplatňuje. Rozhodčí nález má stejně jako rozsudek soudu ve smyslu § 28 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb. povahu soudního rozhodnutí, a to dnem jeho doručení. Vztahuje se na něj § 159a o. s. ř.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále též „dovolatelka“) za splnění podmínky podle § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř. včasné a (z hlediska zákonem stanovených náležitostí) řádné dovolání. Dovolání podává z důvodu, že napadený rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Předpoklad přípustnosti dovolání dovolatelka spatřuje v tom, že rozsudek odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného a procesního práva, která v rozhodovací praxi odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to, zda je zřizovatel státní příspěvkové organizace oprávněn domáhat se práva na určení neplatnosti smluv, jež byly uzavřeny příspěvkovou organizací bez schválení zřizovatele vyžadovaného podle § 12 odst. 6 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o majetku ČR“ nebo jen „zákon č. 219/2000 Sb.“). Podle § 44 odst. 4 zákona o majetku ČR, jakož i ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu jsou smlouvy, které nebyly schváleny, ačkoliv bylo podle cit. zákona jejich schválení vyžadováno, absolutně neplatné. Tento závěr je jednoznačně vyjádřen např. v rozhodnutích Nejvyššího soudu ve věcech sp. zn. [28 Cdo 4057/2007](#), sp. zn. [32 Cdo 4685/2009](#), sp. zn. [32 Cdo 1756/2009](#), nebo sp. zn. [32 Cdo 5110/2009](#). Vzhledem k tomu, že dovolatelka je podle zákona o majetku ČR oprávněna schvalovat stanovené právní úkony Ředitelství silnic a dálnic ČR pod sankcí absolutní neplatnosti, musí zcela logicky být oprávněna domáhat se v řízení před soudem určení neplatnosti smluv uzavřených bez tohoto schválení. Jakýkoliv jiný výklad

je naprosto nepřipustný a činil by úpravu schvalování právních úkonů podle zákona o majetku ČR zcela obsolentní. Na tom nic nemění ani skutečnost, že se žalovaný 3) domáhá v jiném řízení zrušení předmětného rozhodčího nálezu. V další části svého dovolání pak dovolatelka podrobně argumentuje ve prospěch právního závěru o neplatnosti předmětných smluv a její aktivní věcné legitimaci a existenci jejího naléhavého právního zájmu na požadovaném určení neplatnosti smluv. Závěrem navrhla, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu, jakož i rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

6. Žalované 1) a 2) v písemném vyjádření k dovolání uvedly, že dovolání není přípustné. Z ustanovení § 55 zákona o majetku ČR vyplývá, že je to výlučně žalovaný 3), který je oprávněn účastnit se řízení před soudy a jinými orgány ve věcech týkajících se majetku státu, se kterým je jako státní příspěvková organizace příslušný hospodařit. Žádný zvláštní právní předpis nestanoví, že v řízení o platnost nálezu, a tedy ani v případě dovolání v rámci takového řízení, by měl jako účastník vystupovat stát jednajícím prostřednictvím žalobce. Předmětná právní otázka byla již v rozhodování dovolacího soudu vyřešena. Touto otázkou se Nejvyšší soud zabýval ve svém rozhodnutí ve věci sp. zn. [22 Cdo 2913/2005](#), v němž potvrdil, že podle § 55 odst. 1 zákona o majetku ČR se řízení před soudy, která se týkají majetku, s nímž je státní organizace příslušná hospodařit, účastní výlučně tato státní organizace a nikoliv stát prostřednictvím organizační složky jako její zřizovatel. Dovolání je tedy nepřipustné a dovolací soud by je měl odmítnout. Kromě toho dovolání není opodstatněné; žalované 2) a 3) v tomto směru právně argumentují z hlediska procesně právní i hmotněprávní stránky věci.

7. Žalovaný 3) v podaném vyjádření se naopak zcela ztotožnil s dovolací argumentací žalobkyně.

III. Přípustnost dovolání

8. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dospěl k závěru, že dovolání žalobkyně je - jak bude rozvedeno níže - ve smyslu § 237 o. s. ř. přípustné a je i důvodné.

IV. Důvodnost dovolání

9. Podle hlavy II. - ustanovení přechodných a závěrečných - dílu 1 - přechodných ustanovení - oddílu 1 - všeobecných ustanovení - § 3028 odst. 1, 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, tímto zákonem se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti. Není-li dále stanoveno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

10. Jelikož v daném případě jde o určení neplatnosti předmětných věcných smluv a předběžné smlouvy, které měly být uzavřeny před účinností nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., tj. před 1. 1. 2014, posoudil dovolací soud věc podle zákona č. 40/1964 Sb., obč. zák.

11. V dané věci rozsudek odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky, zda je Česká republika coby zřizovatelka státní příspěvkové organizace (Ředitelství silnic a dálnic ČR) v předmětném daném sporu věcně legitimována, a zda jí svědčí naléhavý právní zájem na určení neplatnosti předmětných smluv, které žalovaná 3) uzavřela bez poskytnutí schválení svého zřizovatele vyžadovaného podle § 12 odst. 6 zákona o majetku ČR.

12. Poukazují-li žalované 1) a 2) na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. února 2006, sp. zn. [22 Cdo 2913/2005](#), s tvrzením, že tímto rozhodnutím byla ona právní otázka dovolacím soudem již vyřešena,

pak s tímto závěrem nelze souhlasit. V uvedeném rozhodnutí (které je, stejně jako další zde označená rozhodnutí dovolacího soudu, přístupné veřejnosti na webových stránkách Nejvyššího soudu <http://www.nsoud.cz>) totiž dovolací soud zaujal a odůvodnil následující právní názor: „(...) ačkoliv organizace vzniklé ve smyslu § 54 odst. 1 zák. č. 219/2000 Sb. nevlastní majetek (ten je ve vlastnictví státu), přesto jsou od 1. 7. 2002, kdy nabyl účinnosti zák. č. 202/2002 Sb., kterým se mění některé zákony z důvodů přijetí zák. č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (dále jen zák. č. 202/2002 Sb.), výslovně vybaveny oprávněním činit vlastním jménem úkony, jimiž se uplatňují nároky z existence vlastnického práva státu k věcem, s nimiž přísluší těmto organizacím hospodařit, a jsou od té doby opatřeny způsobilostí být v těchto věcech účastníky řízení před soudy. Zák. č. 202/2002 Sb. v části sedmé nazvané Změna zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích novelizoval zák. č. 219/2000 Sb. mimo jiné i tak, že doplnil § 55 odst. 1 zák. č. 219/2000 Sb. a přiznal způsobilost organizacím vzniklým podle § 54 odst. 1 samostatně jednat před soudem ve věcech týkajících se majetku státu i v těch případech, kdy jde o určení, zda tu vlastnické nebo jiné obdobné právo státu je či není. Současně v této souvislosti novelizoval § 20 o. s. ř. tím, že ho doplnil odstavcem 2. Přitom nově provedená úprava dopadá jak na případy, kdy státní příspěvkové organizace vzniklé podle § 54 odst. 1 zák. č. 219/2000 Sb. samy žalují na určení, že státu svědčí vlastnické právo k věci, s níž jim přísluší hospodařit, tak i na případy, kdy subjekt odlišný od státu žaluje proti nim na určení svého vlastnického práva k věci, s níž ony hospodaří. To pro danou věc znamená, že v řízení o nároku, jímž je zpochybňována sama existence vlastnického práva státu, byl v době rozhodování dovolacího soudu pasivně legitimován k ochraně vlastnického práva státu N. p. ú. jako státní příspěvková organizace zřízená ústřední orgánem státu a nikoliv Česká republika - Ministerstvo kultury ČR.“

13. V tomto případě jde však o řešení právní otázky, kdy zřizovatel využil zákonem předvídané možnosti (zcela) vyhradit si schvalování předmětných (v jím vydaném opatření specifikovaných) právních úkonů učiněných jím zřízenou státní příspěvkovou organizací. Tato právní otázka dosud dovolacím soudem nebyla řešena; proto je dovolání žalobkyně ve smyslu § 237 o. s. ř. přípustné.

14. Podle § 12 odst. 6 zákona o majetku ČR zřizovatel si může zcela nebo zčásti vyhradit schvalování smluv o úplatném nabytí nemovité věci, bytu nebo nebytového prostoru státem, uzavíraných jím zřízenými organizačními složkami. Nemá-li příslušná organizační složka zřizovatele, může si schvalování uvedených smluv takto vyhradit věcně příslušný ústřední správní úřad, a není-li ho, Ministerstvo financí.

15. Podle § 44 odst. 1 téhož zákona výjimky se povolují a schválení a předchozí souhlas podle tohoto zákona se poskytují pouze pro jednotlivé případy a jsou součástí projevu vůle a právního úkonu státu (§ 7). Na toto rozhodování se nevztahují předpisy o správním řízení a učiněná rozhodnutí nepodléhají přezkoumání soudem.

16. O povolení výjimky (§ 21 odst. 2, § 26 odst. 1, § 27 odst. 4 a § 34 odst. 3), schválení (§ 12 odst. 2 a 6, § 22 odst. 3 až 6, § 23, § 27 odst. 5, § 32 a 36) i předchozím souhlasu (§ 4 odst. 1, § 12 odst. 4, 7 a 8, § 28 odst. 1, § 28 odst. 3, § 29 a § 30 odst. 2) se rozhoduje písemně a na základě zdůvodněné a doložené žádosti příslušné organizační složky (§ 9 a 11). Má-li organizační složka svého zřizovatele anebo spadá pod věcně příslušný ústřední správní úřad, předkládá její žádost se svým vyjádřením tento zřizovatel nebo ústřední správní úřad (odst. 2).

17. Výjimka se povoluje a schválení se poskytuje k již uzavřené smlouvě nebo jinému provedenému právnímu úkonu, pokud to jeho povaha nebo zvláštní právní předpisy nevyklučují. V případě veřejné dražby se výjimka povoluje a schválení se poskytuje před navržením dražby, popřípadě před uzavřením smlouvy o provedení dražby (odst. 3).

18. Povolení výjimky, schválení i předchozí souhlas jsou podmínkou platnosti právního úkonu, k

němuž se poskytují (odst. 4).

19. Povolenou výjimku, schválení a daný předchozí souhlas lze dodatečně odejmout anebo pro ty účely stanovené podmínky změnit pouze v případech, kdy po rozhodnutí v uvedených věcech vyjdou najevo závažné skutečnosti, které nebyly známy v době rozhodování a měly by na původní rozhodování podstatný vliv. Tak lze postupovat pouze do doby, než nastanou účinky právního úkonu (odst. 5).

20. Výjimky, schválení a předchozí souhlasy představují individuální a co do podstaty „veřejnoprávní“ (administrativní), případně administrativněprávní, akty svého druhu, které sice nemohou nabýt formální právní moci, ale mají (byť cum licentia) svou právní moc materiální, a to v tom smyslu, že tam, kde jsou zákonem vyžadovány, nemohou bez nich vzniknout platné (§ 39 obč. zák.) soukromoprávní úkony (HAVLAN, P. Veřejné vlastnictví a společnost, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, str. 181).

21. Žalovaný 3) - Ředitelství silnic a dálnic ČR je státní příspěvkovou organizací zřízenou Ministerstvem dopravy a spojů České republiky, která - jak vyplývá z její zřizovací listiny - hospodaří s majetkem podle § 8 a § 53 a násl. zákona o majetku ČR a jako právnická osoba vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících (čl. IV bod 2 zřizovací listiny). Tato státní příspěvková organizace hospodaří s majetkem svěřeným jí při jejím zřízení a s majetkem nabytým v průběhu své činnosti (čl. VI bod 1 zřizovací listiny).

22. V posuzovaném případě odvolací soud vycházel ze zjištění soudu prvního stupně, že „Rozhodnutím ministra dopravy ze dne 13. 11. 2008 (č. j. 386/2008-410-PRIV/7) bylo vydáno opatření, jímž se (...) vyhrazuje schvalování právních úkonů při nakládání s majetkem státu a jímž se stanoví náležitosti o schvalování právních úkonů při nakládání s majetkem státu. Ministerstvo dopravy si tímto vyhradilo schvalování právních úkonů uvedených v rozhodnutí, uzavíraných organizačními složkami státu a státními příspěvkovými organizacemi v působnosti ministerstva dopravy, mj. i podle § 12 odst. 6 ZoMČR (zákonu o majetku ČR) schvalování smluv o úplatném nabytí nemovité věci, bytu nebo nebytového prostoru státem v případě, že přesáhne nabývací cena jednotlivě částku 1 mil. Kč. Smlouvy o úplatném nabytí pozemků, určených územním rozhodnutím nebo stavebním povolením pro výstavbu pozemních komunikací, zahrnutých do rozpočtu stavby, ministerstvo podle tohoto opatření neschvaluje.“

23. Z vyloženého lze zrekapitulovat, že státní příspěvková organizace je v mezích zákona o majetku a příslušných právních předpisů oprávněna, respektive povinna hospodařit (nakládat) se svěřeným majetkem a s majetkem nabytým v průběhu své činnosti, avšak pokud nabytí majetku bylo z rozhodnutí jejího zřizovatele podmíněno institutem (poskytnutí) schválení takového právního úkonu zřizovatelem, pak je třeba dovodit zájem státu, resp. zřizovatele takové příspěvkové státní organizace právem dovoleným způsobem ingerovat v situacích, kdy došlo k excesu v tom směru, že státní příspěvková organizace nerespektovala, že učiněný právní úkon podléhá schválení zřizovatelem a jednala tak, jako by schválení takového právního úkonu si zřizovatel předchozím veřejnoprávním resp. (administrativněprávním aktem) nevymínil.

24. Odtud je pak třeba poměřovat řešení otázky aktivní věcné legitimace zřizovatele státní příspěvkové organizace a existenci jeho naléhavého právního zájmu na určení neplatnosti předmětné smlouvy, kterou uzavřela jím zřízená státní příspěvková organizace s příslušným subjektem při absenci předmětného poskytnutí souhlasu, takže takto uzavřená smlouva by měla být posouzena ve smyslu § 39 obč. zák. jako absolutně neplatná.

25. V rozhodovací praxi dovolacího soudu je jednotně judikováno, že určovací žaloba podle § 80 [dříve písm. c)] o. s. ř. je preventivního charakteru a má místo tam, kde je možné její pomocí

eliminovat stav ohrožení práva či nejistoty v právním vztahu, a k příslušné nápravě nelze dospět jinak, nebo když účinněji než jiné procesní prostředky vystihuje obsah a povahu daného právního vztahu a právě jejím prostřednictvím lze dosáhnout úpravy, představující určitý právní rámec, který je zárukou odvrácení budoucích sporů. Nelze-li v konkrétním případě očekávat, že je určovací žaloba bude plnit, nebude ani splněna podmínka naléhavého právního zájmu, přičemž platí, že takový závěr je podmíněn též tím, z jakých právních poměrů žalobce vychází, jakého konkrétního určení se domáhá a vůči komu žaloba o určení směřuje (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2002, sp. zn. 30 Cdo 1332/2002).

26. Panuje také shoda v závěru, že předpokladem úspěšnosti žaloby o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není (určovací žaloby), jsou po procesní stránce skutečnosti, že účastníci mají věcnou legitimaci a že na určení je naléhavý právní zájem. Věcnou legitimaci v řízení o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, má ten, kdo je účasten právního vztahu nebo práva, o něž v řízení jde, nebo jehož právní sféry se sporný právní vztah nebo sporné právo týká.

27. Ve sporu o určení neplatnosti právního úkonu nejde jen o to, zda konkrétní subjekt (žalobce) mohl mít podle hmotného práva vliv na vznik napadeného právního úkonu, respektive dotkl-li se jej právní úkon při svém vzniku, ale též o to, jak se následně určení, že úkon byl učiněn neplatně, promítne do jeho právních poměrů (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 1997, sp. zn. 2 Cdon 223/96, uveřejněný pod č. 47/1998 v časopise Soudní judikatura, nebo ze dne 26. 1. 2010, sp. zn. [30 Cdo 3659/2008](#)).

28. Lze souhlasit s dovolací argumentací žalobkyně v tom směru, že jestliže je podle zákona o majetku ČR oprávněna schvalovat stanovené právní úkony učiněné její státní příspěvkovou organizací, kdy absence takového schválení způsobuje absolutní neplatnost předmětného právního úkonu ve smyslu § 39 obč. zák., musí jí být v systému práva zachována možnost právně relevantním způsobem ingerovat v případech, jestliže předmětné schválení (coby podmínka platnosti učiněného právního úkonu příspěvkovou organizací) nebylo realizováno; jinak by docházelo k absurdním důsledkům, pokud by státní příspěvková organizace nereflektovala vydané veřejnoprávní, resp. administrativněprávní opatření svého zřizovatele týkající se schvalování (vymezených) právních úkonů uvedenou organizací, přičemž tyto negativní důsledky by šly na vrub majetku státu. Právní konstrukce, z níž vycházely oba soudy, tak ve shora popsaných hmotněprávních a procesněprávních souvislostech zjevně nemůže obstát.

29. Protože je ze shora uvedeného důvodu právní posouzení věci odvolacím soudem nesprávné, Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvod pro zrušení rozhodnutí odvolacího soudu platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá, o. s. ř.).

30. Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný; v novém rozhodnutí o věci soud rozhodne nejen o náhradě nákladů nového řízení, ale znovu i o nákladech původního řízení (§ 243g odst. 1 o. s. ř.).

31. Jako obiter dictum Nejvyšší soud připomíná, že při posuzování, zda vskutku došlo k uzavření předmětných smluv, by v dalším řízení měla být detailnější pozornost upřena i na obsah předmětného rozhodčího nálezu, který podle závěrů obou soudů nahradil projev vůle žalovaného 3) s uzavřením předmětných smluv. Nejvyšší soud ve své judikatuře opakovaně vyložil, že pravomocné rozsudky ukládající prohlášení vůle nahrazují toto prohlášení a účinkem rozsudku ukládajícího prohlášení vůle je nahrazení projevu vůle žalovaného a rozsudek ukládající povinnost uzavřít přesně označenou smlouvu má následek, že dnem právní moci rozsudku je smlouva uzavřena (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 4. 2007, sp. zn. [30 Cdo 2541/2006](#)).

32. Není tedy třeba, aby žalobce, domáhající se nahrazení vůle protistrany, smluvní projev nahrazený rozhodnutím po právní moci rozsudku podle § 161 odst. 3 ještě akceptoval; žalobce „projev vůle (ofertu) učinil již v rámci žaloby, a k uzavření smlouvy tak došlo právní mocí rozsudku... další projev vůle žalobce by byl proto bez právního významu“ (DAVID, L., IŠTVÁNEK, F., JAVŮRKOVÁ, N., KASÍKOVÁ, M. LAVICKÝ, P. a kol.: Občanský soudní řád. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, díl I., s. 749).

33. V připomenutých souvislostech je nutno také posoudit, zda vedle výroků typu, že soud nahrazuje za žalovaného projev jeho vůle s uzavřením předmětné smlouvy, resp. že se žalovanému ukládá povinnost uzavřít smlouvu blíže specifikovaného obsahu, může obstát i výrok obsažený v předmětném rozhodčím nález, a to, že: „Nabytím právní moci rozhodčího nález jsou uzavřeny tyto smlouvy“, jestliže ustanovení § 161 odst. 3 o. s. ř. stanoví, že: „Pravomocné rozsudky ukládající prohlášení vůle (tedy nikoliv stanovící uzavření smlouvy) nahrazují toto prohlášení.“